

Samling regionale planer,
Asker 29.10.19

Europeiske villreinregioner og «Villreinfjellet som verdiskaper»

Vemund Jaren

Etablering av europeiske villreinregioner

- Forslag fra «Villrein og Samfunn» 2005:
- - opprettholde og helst gjenskape større sammenhengende leveområder ved reduksjon av barrierer
- synliggjøring av Norges ansvar internasjonalt
- "branding" - styrke verdiskaping og næringsutvikling i fjellbygdene

St.meld.nr.26 (2006 – 2007)

Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand

5.3.4 Sikring av villreinsens leveområder

Regjeringen vil:

- Sikre villreinsens sentrale plass i norsk fjellfauna, gjennom regionale planer og etablering av europeiske og nasjonale villreinområder.

Foto: Vemund Jaren

Arbeidsgruppe oppnevnt av KLD i juni 2014

- Ledet av Hans Olav Bråtå, Østlandsforskning
- Norsk villreinsenter Sør sekretariat
- 13 medlemmer og to observatører fra KLD, 7 møter
- Mandat
  - hvordan etablere regionene
  - strategi for **bred verdiskaping** med mål om vekst i reiselivet
  - hvordan innvandringshistorien kan utnyttes
  - vurderinger og anbefalinger om samhandling med handlingsprogrammene i de regionale planene

Arbeidsgruppas rapport

- Rapporten ble overlevert statsråden på viewpoint Snøhetta den 9. juni 2015

Foto: Erik Aasheim, KLD

Anbefalinger fra Miljødirektoratet 26.11.15

- De to europeiske villreinregionene etableres som beskrevet i ØF-rapport 05/15 så snart de nødvendige virkemiddelordninger er på plass
- Det viktigste virkemiddelet er etablering av programmet *Villreinfjellet som verdiskaper*, som bør omfatte de 61 kommuner i 11 fylker som er omfattet av de regionale planene
- Handlingsprogrammene for de regionale planene bør utgjøre en viktig arena for implementering av en strategi for bred verdiskaping knyttet til villreinfjellet
- I områder som omfattes av nasjonalparker og store landskapsvernområder må dette også samordnes godt med forvaltningsplaner og strategier for besøksforvaltning i verneområdene

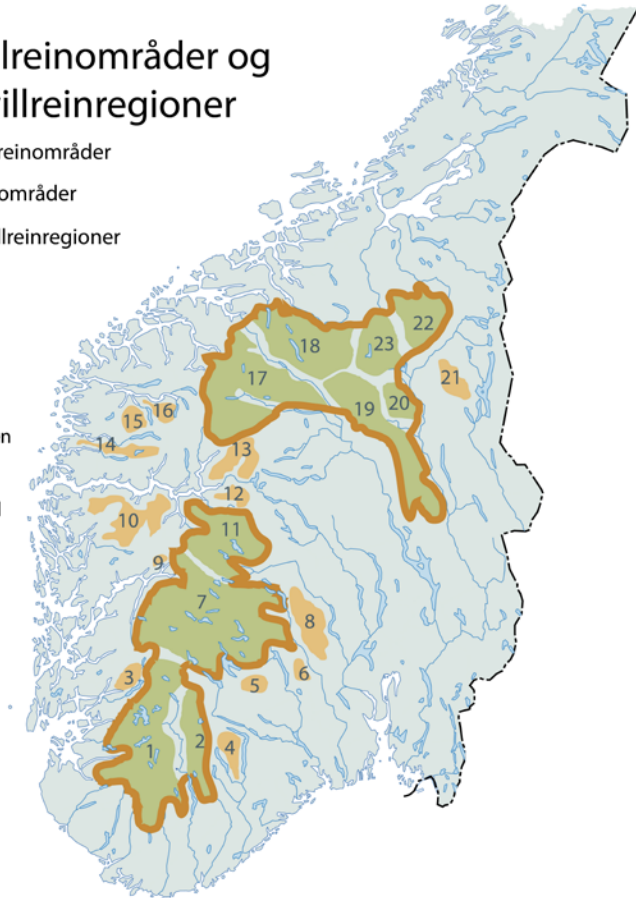
Oppstart av verdiskapingsprogram 2017

- 5 mill. kr for 2017 bevilget gjennom budsjettforliket i desember 2016, videreført for 2018
- Programplan for «Villreinfjellet som verdiskaper» fastsatt av Miljødirektoratet 1.juni 2017 etter godkjenning fra KLD. Finnes i ESS
- Utlysning av tilskudd til prosjekter 8.juni
- De to europeiske villreinregioner formelt åpnet 18.september

Nasjonale villreinområder og europeiske villreinregioner

- Nasjonale villreinområder
- Andre villreinområder
- Europeiske villreinregioner

- 1 Setesdal Ryfylke
- 2 Setesdal Austhei
- 3 Skaulen Etnesfjell
- 4 Våmur - Roan
- 5 Brattefjell - Vindeggen
- 6 Blefjell
- 7 Hardangervidda
- 8 Norefjell - Reinsjøfjell
- 9 Oksenhalvøya
- 10 Fjellheimen
- 11 Nordfjella
- 12 Lærdal - Årdal
- 13 Vest - Jotunheimen
- 14 Sunnfjord
- 15 Førdefjella
- 16 Svartebotnen
- 17 Ottadalsområdet
- 18 Snøhetta
- 19 Rondane
- 20 Sølnekletten
- 21 Tolga Østfjell
- 22 Forollhogna
- 23 Knutshø

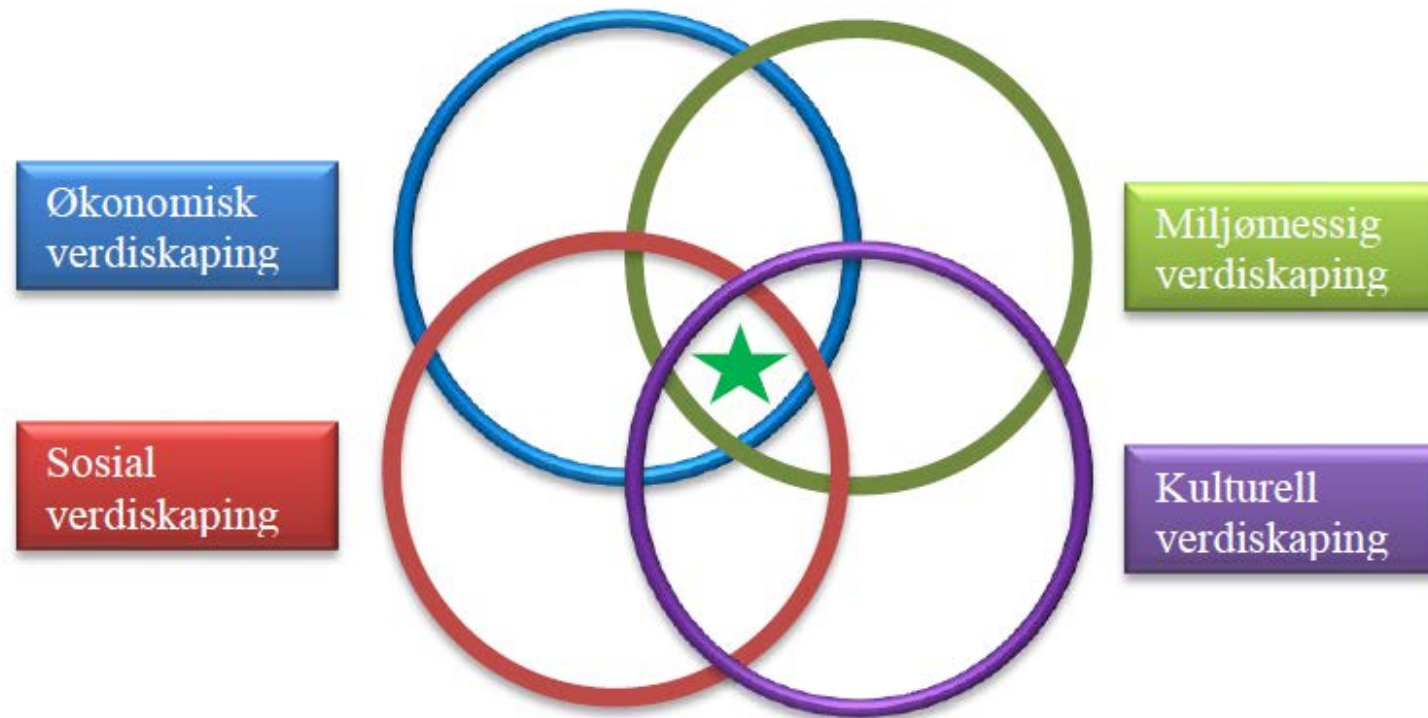
Mål for «Villreinfjellet som verdiskaper»

- **Hovedmål**
Programmet skal bidra til bred verdiskaping i de europeiske villreinregionene gjennom bærekraftig utvikling av reiseliv basert på villreinen og villreinfjellet som ressurs
- **Delmål 1**
Programmet skal vise hvordan villreinfjellet kan bidra til verdiskaping til beste for befolkning, næringsliv, lokalsamfunn og regioner
- **Delmål 2**
Programmet skal samspille med og bidra til en god gjennomføring av de regionale planene for nasjonale villreinområder
- **Delmål 3**
Programmet skal utvikle og spre kunnskap om villreinen og villreinfjellet til ulike målgrupper

Bred verdiskaping

«Visit Villreinfjellet»?

- Viktig del av fortellingen om Norge
- Potensial som et tredje fyrtårn i markedsføringen?
- Anbefaler å avvente eventuell satsing til mot slutten av programperioden

Viewpoint Snøhetta
Foto: Ketil Jacobsen

Organisering av programmet

- "Villreinfjellet som verdiskaper" skal bestå av inntil 5 - 7 flerårige hovedprosjekter i oppstartsfasen. Hvert hovedprosjekt vil omfatte mange delprosjekter og tiltak som til sammen skal oppfylle hovedprosjektets målsettinger.
- Opp til hovedprosjektet å etablere delprosjektene.
- Villreinsentrene skal ha en viktig rolle som rådgiver og veileder for hovedprosjektene i hver sin europeiske villreinregion. Dette omfatter konkret oppfølging av prosjekter, gjennomføring av nettverkssamlinger m.v. Villreinsentrene kan også selv være partner i prosjekter.

Hvem kan søke?

- Må ha tilstrekkelig organisatorisk og administrativ kapasitet og kompetanse
- F. eks kommuner, sammenslutninger av flere kommuner, fylkeskommuner, autoriserte besøkssentre, verneområdestyrer
- Mindre aktører kan gå sammen med disse og eventuelt ha ansvar for delprosjekter og tiltak

Det gjelder å finne gode partnere....
Foto: Vemund Jaren

Finansiering

- Tilgjengelig budsjett ved oppstart ca. 5 mill. kr per år
- Krav om at hovedprosjektene skal ha minst 50% annen finansiering (f.eks dugnad, egne midler, andre eksterne midler)
- Med mål om 5-7 hovedprosjekter innebærer dette at et gjennomsnittlig prosjekt kan søke om inntil 0,5 - 1 mill. kr per år i inntil 3-5 år fra «Villreinfjellet som verdiskaper»
- Bevilgning foreslått økt med 3 mill. kr i statsbudsjettet for 2020 - gir rom for utlysning av ca. 4 mill. kr

Tematisk og geografisk avgrensning

- Et hovedprosjekt må ha tilknytning til et avgrenset geografisk område eller konsentrere seg om et tema som det skal arbeides med i flere geografiske områder.
- Avgrenset til de 61 kommunene som er omfattet av de regionale planene
- Hovedprosjekter som representerer en geografisk spredning og et mangfold av problemstillinger og muligheter knyttet til de ulike nasjonale villreinområdene

Fra Forollhogna villreinområde
Foto: Vemund Jaren

Viktige forutsetninger

- Fokus på bygdenære områder og randområder
- Prosjektområder må ha en størrelse og robusthet som gjør at de tåler økt bruk dersom prosjektene legger opp til dette
- Prosjektene skal ikke gi økt negativ belastning på villreinen og sårbare leveområder
- Svært positivt dersom prosjekter og tiltak legger opp til å redusere negativ belastning fra ferdsel og bruk som allerede eksisterer
- Siktemål å få til gode «vinn-vinn-prosjekter» i samspill med de regionale planene

Status for Villreinfjellet som verdiskaper

- 5 mill. kr for 2017 bevilget gjennom budsjettforliket i desember 2016, videreført for 2018 og 2019. Foreslått økning med 3 mill. kr i 2020
- De to europeiske villreinregioner formelt åpnet 18. september 2017
- Gitt tilskudd til fem hovedprosjekter og ett forprosjekt høsten 2017
- Mars 2019: Gitt tilskudd til hovedprosjekt for Hardangervidda og Nordfjella («Mennesket og reinen») og et mindre prosjekt på Skinnarbu (forbedringer av stinettet)
- Gjennomført to nettverkssamlinger for prosjektene mars 2018 og april 2019

Nasjonale villreinområder og europeiske villreinregioner

- Nasjonale villreinområder
- Andre villreinområder
- Europeiske villreinregioner

- 1 Setesdal Ryfylke
- 2 Setesdal Austhei
- 3 Skaulen Etnesfjell
- 4 Våmur - Roan
- 5 Brattefjell - Vindeggen
- 6 Blefjell
- 7 Hardangervidda
- 8 Norefjell - Reinsjøfjell
- 9 Oksenhalvøya
- 10 Fjellheimen
- 11 Nordfjella
- 12 Lærdal - Årdal
- 13 Vest - Jotunheimen
- 14 Sunnfjord
- 15 Førdefjella
- 16 Svartebotnen
- 17 Reinheimen-Breheimen
- 18 Snøhetta
- 19 Rondane
- 20 Sølnekletten
- 21 Tolga Østfjell
- 22 Forollhogna
- 23 Knutshø
- 24 Raudafjell

